

Oana BORȘ

Sărbătoare cu Caragiale

La sfârșit de decembrie, sala Teatrului de Nord din Satu Mare a devenit loc de întâlnire și regăsire. Actori, regizori, scenografi, cei de cândva și cei de acum, trecători prin acest loc sau aparținându-i pentru totdeauna au sărbătorit 30 de ani de existență a Secției Române. Timpi diferiți, împrăștiați prin trei decenii s-au înghesuit în acea seară într-o clipă intensă de emoție. Poate pentru că acolo, dincolo de cuvânt, se vorbește mai bine despre Teatru...

Și cum Teatrul nu poate fi cu adevărat celebrat decât prin teatru, folosindu-se de prilejul festiv, pe scena din Satu Mare i s-a dat viață unui nou spectacol: *O scrisoare pierdută* de I.L. Caragiale, în regia lui Cristian Ioan. Alături de *Top secret* de Marc Camoletti, direcția de scenă Andrei Mihalache, premiera se constituie ca parte integrantă a stagiunii de comedie 1999–2000. Textul caragealian – rezonant astăzi pentru noi, poate mai mult ca oricând, și nu numai intrinsec, prin identificare cu o componentă națională, ci până la suprapunere de situații – își conține în propria substanță modernitatea. Tentează deci a fi transpus scenic, dar, se pare că tentează ca actualizarea

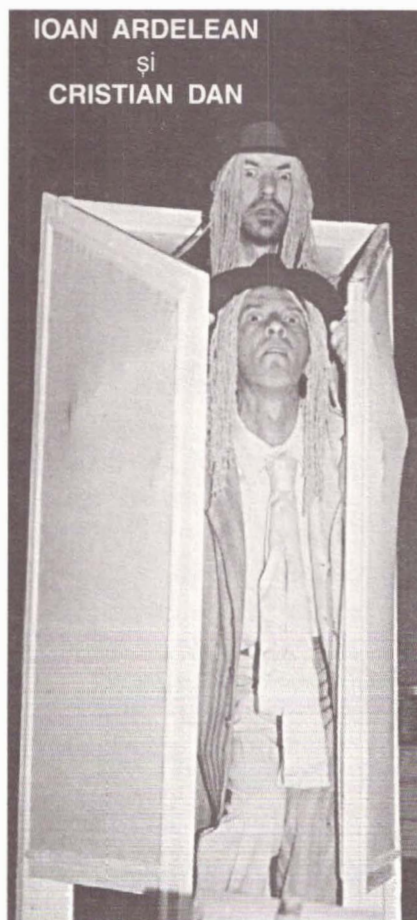
Teatrul de Nord din Satu Mare – *O scrisoare pierdută* de I.L. Caragiale. Regia: Cristian Ioan. Asistență de regie: Anca Similar. Cu: Daniel Vulcu, Adrian Matic, Marcel Mirea, Ion Ardelean, Dan Cristian, Radu Sas, Sorin Oros, Carol Erdős, Vasile Blaga, Ștefan Mares, Paula Chirilă, Daniel Moisuc, Gabriela Dorgai, Luci Răcsan, Adriana Vaida, Monica Păscuță, Aurora Demeter, Eusebiu Metcaniuc Ioan Gavrilăș, Vlad Chico. Orchestra Filarmonicii „Dinu Lipatti”: Sansu Lutai, Viorel Lapteanu, Ioan Nastai, Ioan Boca, Radu Sandor, Csaba Cserey, Vasile Bodea. Data premierei: 19 decembrie 1999.

să fie făcută efectiv, prin aducere în spațiul și timpul contemporan nouă (dacă ne gândim, ca exemplu, la creația lui Alexandru Tocilescu).

Și opțiunea regizorală a lui Cristian Ioan se îndreaptă către această dominantă. Spațiul ultramodern al locuinței lui *Tipătescu* este în consonanță cu apariția sa și a lui

Zoe. De cealaltă parte, contrapunctic, se situează latura opoziției, desuete prezente cu iz de început de secol. Soluția, ușor de citit în intenție, devine pe parcurs expozitivă și artificială, prin futilitate, căci semnul scenic astfel creat nu-și găsește pe deplin corespondent în țesătura spectacolului. Mai ales că meritul câștigării unui timp propriu este dat aici nu de stricta amplasare spațială, ci de construcția relațiilor, de specularea până la maximum, dar nicidecum agresivă, a fiecărei situații în parte întru esența opere lui Caragiale: comicul. Un comic succulent, dens, care capătă strălucire cu precădere în actele III și IV.

Ritmul, cadența ce contribuie la întregirea unității temporale sunt efectul și al bunei angrenări a actorilor în algoritmul montării. Personaj autoritar în sistemul local, având atuul unei durate interioare mai pragmatice și mai apropiate de pulsul real al vieții, *Tipătescu* (Daniel Vulcu) nu pare a trăi nostalgia unei cariere posibile în alte zări mai bune. Aici el domină și coordonează. Chiar și Zoe este un bun convenit. De aceea pierderea scrisori

reprezintă fisura, elementul ce scapă de sub control, cel ce poate dărâma edificiul. Ca exponentă a aceleiași stări de spirit ca și *Tipătescu*, lui *Zoe* (Paula Chirilă, puțin depășită de temperamentul personajului) i se atribuie rolul femeii-pește, femeii-sirenă. Ea atrage și distruge. O simbolistică în nota, mai sus menționată, expozitiv-artificială, vizibilă cu precădere în actul II: în baia prefectului, *Zoe*, într-o costumație în concordanță cu intenția (rochie cu solzi), urmărește întreaga acțiune din cada transparentă. O tehnică a contrastelor este folosită aici cu inteligență scenică de către regizor în caracterizarea doritorilor de putere. Și nu numai direct, ci, indirect prin taberele care îi susțin. Cea a lui *Cațavencu* (Radu Sas), aduce

cu ostentație în față valorile naționale, pe când reprezentantul ei, perfectul cabotin dornic de parvenire, vorbește despre liber-schimbism, iar cea a lui *Farfuridi* – prezență infantil-naivă, uneori prea exaltată – cultivă prin atitudine noul, chiar dacă la tribună delegatul ei vorbește despre moderație. Mai mult, această modalitate de comic, contrastul, este folosită, cu tot ceea ce poate oferi ea (aici: înalt-scundul), și în creionarea cuplului *Farfuridi* (Ion Ardelean)–*Brânzovenescu* (Dan Cristian). Între aceste două lumi, cea care are puterea și cea care vrea să o aibă, se învârt *Pristanda* (Vasile Blaga), întotdeauna spilcuit, fidel oricui este bine să-i fie, punctând și prin prezența sa comicul stării de pe scenă.

Mai puțin integrat în scriitura scenică pare a fi însă *Trahanache* (Marcel Mirea), expedit prea ușor în senilitate și retardare. El nu este nici măcar „ticăitul”, dând impresia unui personaj de care de fapt nu este nevoie. Și *Cetățeanul turmentat* iese uneori din unitatea spectacolului, de data aceasta prin exces, chiar dacă el este observatorul, cel care trage concluzia stării de spirit generale.

Mult așteptatul candidat *Agamiță Dandanache*, apariție ilariantă, reușește să acapareze total scena, căci tânărul Adrian Matioc aduce personajul său, aparent arid, într-o zonă a naturaleții, îi conferă o simplitate plină de nuanțe și comic fin ce întregesc cu prisosință imaginea *Scrisorii pierdute* de la Satu Mare.

MARCEL MIREA, ADRIAN MATIOC, PAULA CHIRILĂ, DANIEL VULCU

